

قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ با اصلاحات بعدی

فصل اول - کلیات

ماده ۱ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - وظائف سازمان ثبت احوال کشور به قرار ذیل است:

الف - ثبت ولادت و صدور شناسنامه.

ب - ثبت واقعه وفات و صدور گواهی مرگ.

ج - تعویض شناسنامه های موجود در دست مردم.

د - ثبت ازدواج و طلاق و نقل تحولات.

ه - صدور گواهی ولادت برای اتباع خارجه.

و - تنظیم دفاتر ثبت کل وقایع و نام خانوادگی.

ز - جمع آوری و تهیه آمار انسانی سراسر کشور و انتشار آن.

ح - وظائف مقرر دیگری که طبق قانون به عهده سازمان گذاشته شده است.

ماده ۲ - برای مطالعه و پیشنهاد روشهای فنی و اظهارنظر درباره اصلاح یا تغییر فرمها و نمونه های سجلی و آماری و نحوه جمع آوری و انتشار آنها و تهیه دستورالعملها و روشهای فنی سجلی و طرز جمع آوری اوراق باطله و تنظیم و نگهداری و حفاظت اسناد و مدارک سجلی در مرکز سازمان ثبت احوال کشور شورایی به نام شورای عالی ثبت احوال تشکیل می شود. اعضاء شورای عالی ثبت احوال عبارت خواهند بود از رئیس سازمان ثبت احوال کشور یا قائم مقام او و یک نفر از استادان دانشکده حقوق به انتخاب رئیس دانشگاه تهران و یک نفر از قضات دادگستری به انتخاب وزیر دادگستری و یک نفر از کارمندان مطلع ثبت احوال به انتخاب رئیس سازمان ثبت احوال و نماینده مرکز آمار ایران، ریاست شورا با معاون وزارت کشور و رئیس سازمان ثبت احوال کشور یا قائم مقام او می باشد و رأی اکثریت لازم الاجراء خواهد بود.

تبصره - نحوه جمع آوری و انتشار آمار انسانی و تهیه نمونه های مربوط به پیشنهاد سازمان ثبت احوال کشور پس از جلب نظر مرکز آمار ایران و تصویب شورای عالی ثبت احوال تعیین خواهد شد.

ماده ۳ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - در مقر هر اداره ثبت احوال هیأتی به نام هیأت حل اختلاف مرکب از رئیس اداره ثبت احوال و مسؤول بایگانی یا معاونین و یا نمایندگان آنان و یکی از کارمندان مطلع اداره مزبور به انتخاب رئیس اداره ثبت احوال استان تشکیل می شود، وظائف هیأت حل اختلاف به قرار زیر است:

۱ - تصحیح هر نوع اشتباه در تحریر مندرجات دفتر ثبت کل وقایع و وفات بعد از امضاء سند و قبل از تسلیم شناسنامه یا گواهی ولادت یا وفات و تکمیل سند از نظر مشخصاتی که «نامعلوم» بوده است مندرج در ماده ۲۹ این قانون.

۲ - رفع اشتباهات ناشی از تحریر ضمن ثبت وقایع یا نقل مندرجات اسناد و اعلامیه ها و مدارک به دفاتر ثبت کل وقایع و سایر دفاتر.

۳ - ابطال اسناد و شناسنامه هایی که بیگانگان مورد استفاده قرار داده اند و طبق ماده ۴۴ اعلام می شود.

۴ - ابطال اسناد مکرر و یا موهوم و تصحیح اشتباه در ثبت جنس صاحب سند و تغییر نامهای ممنوع.

۵ - حذف کلمات زائد، غیر ضروری و یا ناشی از اشتباه در اسناد سجلی اشخاص.

ترتیب تقاضا و گردش کار دفاتر هیأت ها و نحوه رسیدگی و ابلاغ تصمیمات در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - تصحیح هرنوع اشتباه در تحریر مندرجات دفتر ثبت کل وقایع و وفات اگر قبل از امضاء باشد با توضیح مراتب در حاشیه سند به عمل می آید و امضاء کنندگان سند ذیل توضیح را امضاء خواهند نمود.

ماده ۴ - رسیدگی به شکایات اشخاص ذی نفع از تصمیمات هیأت حل اختلاف و همچنین رسیدگی به سایر دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال با دادگاه شهرستان یا دادگاه بخش مستقل محل اقامت خواهان به عمل می آید و رأی دادگاه فقط پژوهش پذیر است.

مهلت شکایت از تصمیم هیأت حل اختلاف ده روز از تاریخ ابلاغ است.

تبصره - ماده ۲۵ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ جانشین این تبصره شده است.

ماده ۵ و تبصره های آن (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - سازمان ثبت احوال کشور در اجراء وظائفی که بر عهده دارد می تواند از وجود کارکنان سازمانهای دولتی و ارگانها و نهادهای انقلاب اسلامی موجود در محل استفاده نماید.

تبصره ۱ - مأموران دولت و کارکنان بیمارستانها و گورستانها مکلفند با سازمان ثبت احوال کشور در اجراء وظائف قانونی همکاری نمایند.

تبصره ۲ - نحوه استفاده از خدمات افراد و سازمانها و ارگانها و نهادهای موجب آیین نامه اجرایی این قانون خواهد بود.

ماده ۶ - نماینده یا مأمور ثبت احوال کسی است که از طرف سازمان ثبت احوال کشور و یا ادارات تابعه برای ثبت وقایع یا دریافت اطلاعات منصوب شده باشد.

تبصره ۱ - اعلام کننده کسی است که مکلف به اعلام واقعه می باشد و می تواند به شخص دیگری رسماً وکالت دهد تا از طرف او واقعه را اعلام نماید.

تبصره ۲ - گواه از لحاظ این قانون کسی است که صحت اظهارات اعلام کننده را گواهی می کند.

ماده ۷ - سن گواه و اعلام کننده نباید کمتر از ۱۸ سال تمام باشد.

پدر و مادری که قبل از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام ازدواج کرده اند می توانند ولادت یا وفات فرزند خود را اعلام نمایند.

ماده ۸ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - دفتر ثبت کل وقایع و وفات و شناسنامه و گواهی ولادت و اعلامیه ها و اطلاعیه ها و دفاتر ثبت کل وقایع و نام خانوادگی از اسناد رسمی است و تا زمانی که به موجب تصمیم هیأت حل اختلاف یا رأی دادگاه برحسب مورد تصحیح یا باطل نشده به قوت خود باقی می باشد.

ماده ۹ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - رونوشت یا فتوکپی شناسنامه یا گواهی ولادت مراجعین به ادارات و مؤسسات دولتی و شهرداری و بخش خصوصی که برای انجام مراجعات آنان ضرورت دارد مستقیماً توسط آن مراجع تهیه خواهد شد.

فصل دوم - اسناد و دفاتر ثبت احوال

ماده ۱۰ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - وقایع حیاتی هر فرد (ولادت، ازدواج، طلاق، رجوع و بذل مدت،

وفات) در دفاتری به شرح زیر به ثبت می رسد:

الف - دفتر ثبت کل وقایع - که در آن بدواً ولادت هر فرد ثبت و وقایع مربوط به ازدواج، طلاق، رجوع و بذل مدت و وفات همسر، ولادت و وفات اولاد و وفات صاحب سند از روی مندرجات اعلامیه ها و مدارک در آن ثبت می گردد.

ب - دفتر ثبت وفات - که در آن واقعه مربوط به وفات هر فرد به ثبت می رسد.
تبصره ۱- صفحات دفتر ثبت کل وقایع باید شماره گذاری شود و با تعیین تعداد کل صفحات نخ کشی و سرب و منگنه شده به امضاء دادستان شهرستان یا نماینده او برسد.
تبصره ۲- دفتر ثبت کل وقایع هر سال پس از انقضاء مدت صدویست سال از جریان خارج و به بایگانی راکد منتقل می شود.

تبصره ۳- هرگاه اسناد یا دفاتر از بین برود در صورت وجود سابقه از روی سوابق و در صورت نبودن سابقه با دعوت صاحبان اسناد به وسیله آگهی طبق مدارک موجود در دست آنان پس از رسیدگی دفاتر یا اسناد معدوم تجدید می گردد.

ماده ۱۱ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- دفتر ثبت کل وقایع یا وفات پس از ثبت باید به امضاء اعلام کننده و گواهان و مأمور یا نماینده ثبت احوال برسد و مهر شود و در صورت وجود گواهی ماما یا پزشک نیازی به گواهان نخواهد بود. پس از تکمیل و امضاء اسناد مزبور تصحیح یا تغییر مندرجات آن منحصرأ به موجب مقررات این قانون خواهد بود.

فصل سوم - ثبت ولادت

ماده ۱۲- ولادت هر طفل در ایران اعم از این که پدر و مادر طفل ایرانی یا خارجی باشند باید به نماینده یا مأمور ثبت احوال اعلام شود و ولادت اطفال ایرانیان مقیم خارج از کشور به مأمور کنسولی ایران در محل اقامت و اگر نباشد به نزدیک ترین مأموران کنسولی و یا به سازمان ثبت احوال کشور اعلام شود.

ماده ۱۳ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- ولادت واقع در ایران به وسیله نماینده یا مأمور ثبت احوال و ولادت واقع در خارج از کشور به وسیله مأموران کنسولی ایران در دفتر ثبت کل وقایع به ثبت می رسد. در این دفتر اطلاعات زیر قید می شود:

۱- ساعت، روز، ماه، سال و محل ولادت استان - شهرستان - بخش - دهستان (هر -) و تاریخ ثبت آن.

۲- نام و نام خانوادگی صاحب سند و جنس.

۳- نام و نام خانوادگی و شماره شناسنامه یا شماره پروانه اقامت و یا گذرنامه و محل صدور شناسنامه یا پروانه اقامت و یا گذرنامه و محل اقامت پدر و مادر.

۴- نام و نام خانوادگی و محل اقامت و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه و نسبت اعلام کننده در صورتی که غیر از پدر و مادر صاحب سند باشد.

خانوادگی و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه و محل اقامت گواهان. ۵- نام و نام

۶- نام و نام خانوادگی و امضاء نماینده یا مأمور و مهر ثبت احوال.

۷- شماره و سری برگ مخصوص دفتر ثبت کل وقایع.

۸- محل مخصوص ثبت و شماره کلاسمان آثار انگشتان صاحب سند.

۹- محل مخصوص ثبت خلاصه اطلاعات راجع به ازدواج، طلاق و یا وفات همسر.

- ۱۰- محل مخصوص ثبت شماره مسلسل و سری شناسنامه های صادره.
- ۱۱- محل مخصوص ثبت خلاصه اطلاعات راجع به اولاد.
- ۱۲- محل مخصوص ثبت وفات.
- ۱۳- محل توضیحات.
- تبصره (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- پس از ثبت ولادت اگر طفل ایرانی باشد شناسنامه صادر و تسلیم می گردد و اعلامیه برای ثبت واقعه در دفتر ثبت کل وقایع صفحه مخصوص پدر و مادر به اداره ثبت احوال محل صدور شناسنامه آنان فرستاده می شود و در صورتی که طفل خارجی باشد گواهی ولادت صادر و تسلیم می گردد.
- ماده ۱۴ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- برای هر فرد شماره شناسنامه که مخصوص به او خواهد بود تعیین می گردد و شماره شناسنامه هر شخص در کلیه مدارک مربوط به ثبت احوال او باید قید گردد.
- ماده ۱۵- ثبت ولادت باید مستند به تصدیق پزشک یا مامای رسمی یا مؤسسه ای که طفل در آنجا متولد گردیده است باشد، در غیر این صورت واقعه به تصدیق دو نفر گواه ثبت می شود.
- تبصره - مهلت اعلام ولادت پانزده روز از تاریخ ولادت طفل است روز ولادت و تعطیل رسمی بعد از آخرین روز مهلت به حساب نمی آید و در صورتی که ولادت در اثناء سفر زمینی یا هوایی یا دریائی رخ دهد مهلت اعلام آن از تاریخ رسیدن به مقصد محسوب می شود.
- ماده ۱۶ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- اعلام و امضاء دفتر ثبت کل وقایع به ترتیب به عهده اشخاص زیر خواهد بود:
- ۱- پدر یا جد پدری
 - ۲- مادر در صورت غیبت پدر و در اولین موقعی که قادر به انجام این وظیفه باشد.
 - ۳- این بند به موجب ماده ۷ قانون اصلاحی ۱۳۷۳/۱۰/۱۸ حذف شده است.
 - ۴- وصی یا قیم یا امین.
 - ۵- اشخاصی که قانوناً عهده دار نگهداری طفل می باشند.
 - ۶- متصدی یا نماینده مؤسسه ای که طفل به آنجا سپرده شده است.
 - ۷- صاحب واقعه که سن او از ۱۸ سال تمام به بالا باشد.
- تبصره - در صورتی که ازدواج پدر و مادر طفل به ثبت نرسیده باشد اعلام ولادت و امضاء اسناد متفقاً به عهده پدر و مادر خواهد بود و هرگاه اتفاق پدر و مادر در اعلام ولادت میسر نباشد سند طفل با اعلام یکی از ابوبین که مراجعه می کند با قید نام کوچک طرف غائب تنظیم خواهد شد. اگر مادر اعلام کننده باشد نام خانوادگی مادر به طفل داده می شود.
- ماده ۱۷- هرگاه ابوبین طفل معلوم نباشند سند یا نام خانوادگی آزاد و نامهای فرضی در محل اسامی ابوبین تنظیم می گردد. تصحیح اسامی فرضی یا تکمیل مشخصات ناقص به موجب اقرارنامه موضوع ماده ۱۲۷۳ قانون مدنی با حکم دادگاه یا مدارک حصر وراثت به عمل خواهد آمد و نام خانوادگی طبق احکام مربوط به نام خانوادگی اصلاح خواهد شد. موضوع فرضی بودن اسامی پدر و مادر در شناسنامه منعکس نخواهد شد.
- ماده ۱۸- نماینده یا مأمور ثبت احوال ولادت طفل فاقد ولی را ثبت و مراتب را برای اقدام قانونی به دادستان اطلاع خواهد داد.

تبصره - در صورتی که طفل در مکانی متولد شود که خروج از آن ممنوع یا محتاج به اجازه مخصوص باشد نظیر ندامتگاه، کانون اصلاح و تربیت و غیره، متصدیان این سازمانها مکلف به اطلاع واقع و ایجاد تسهیلات لازم برای انجام وظائف صاحب واقعه می باشند.

ماده ۱۹- ماما یا پزشکی که در حین ولادت حضور و در زایمان دخالت داشته مکلف به صدور گواهی ولادت و ارسال یک نسخه آن به ثبت احوال محل در مهلت اعلام می باشد.

ماده ۲۰ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- انتخاب نام با اعلام کننده است، برای نامگذاری یک نام ساده یا مرکب (حسین، محمدمهدی و مانند آن) که عرفاً یک نام محسوب می شود انتخاب خواهد شد.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- انتخاب نامهایی که موجب هتک حیثیت مقدسات اسلامی می گردد و همچنین انتخاب عناوین و القاب و نامهای زننده و مستهجن یا نامتناسب با جنس ممنوع است.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- تشخیص نامهای ممنوع با شورای عالی ثبت احوال می باشد و این شورا نمونه های آن را تعیین و به سازمان اعلام می کند.

تبصره ۳ (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- انتخاب نام در مورد اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی تابع زبان و فرهنگ دینی آنان است.

تبصره ۴ (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- در اسناد سجلی اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی کشور نوع دین آنان قید می شود.

تبصره ۵ (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- ذکر سیادت در اسناد سجلی ساداتی که سیادت آنان در اسناد سجلی پدر و یا جد پدری مندرج باشد و یا سیادت آنان با دلائل شرعی ثابت گردد الزامی است مگر کسانی که خود را سید ندانند و یا عدم سیادت آنان شرعاً احراز شود.

تبصره ۶ (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- مراتب تشرف پیروان ادیان دیگر به دین مبین اسلام همراه با تغییرات مربوط به نام و نام خانوادگی آنان در اسناد سجلی ثبت می شود.

ماده ۲۱ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- هرگاه از وضع حمل بیش از یک طفل متولد شود برای هریک دفتر ثبت کل وقایع جداگانه به ترتیب تولد و با ذکر ساعت ولادت تنظیم خواهد شد.

فصل چهارم - ثبت وفات

ماده ۲۲ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- وفات هرکس اعم از ایرانی یا خارجی و همچنین ولادت طفلی که مرده به دنیا آمده یا بلافاصله پس از ولادت بمیرد باید به مأمور یا نماینده ثبت احوال اعلام شود. وفات ایرانیان در خارج از کشور به مأموران کنسولی محل اقامت یا به نزدیکترین مأموران کنسولی ایران یا به سازمان ثبت احوال کشور اعلام می شود.

وفات ایرانیان و خارجیان ساکن کشور را مأموران و نمایندگان ثبت احوال، وفات ایرانیان در خارج از کشور را بر حسب محل اعلام، مأموران کنسولی ایران یا مأموران و یا نمایندگان ثبت احوال ثبت می کنند، وفات باید در سند ثبت وفات و همچنین در دفتر ثبت کل وقایع در صفحات مربوط به درگذشته و پدر و مادر او و شناسنامه متوفی ثبت و امضاء و مهر گردد.

وفات خارجیان پس از ثبت به شهربانی محل اعلام می شود و یک نسخه گواهی به سازمان ثبت احوال کشور فرستاده خواهد شد که به وزارت امور خارجه ارسال گردد.

تبصره (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- گواهی وفات به هر شخصی که درخواست کند تسلیم می گردد.

ماده ۲۳ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- در سند ثبت وفات باید اطلاعات زیر قید گردد:

- ۱- محل، روز، ماه و سال وفات و تاریخ ثبت.
 - ۲- نام و نام خانوادگی و جنس و تاریخ تولد و شغل و شماره شناسنامه و شناسنامه درگذشته یا پروانه اقامت و تاریخ و محل صدور شناسنامه یا پروانه اقامت.
 - ۳- علت وفات در صورتی که مشخص باشد.
 - ۴- نام و نام خانوادگی و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه پدر و مادر درگذشته.
 - ۵- نام و نام خانوادگی و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه و محل اقامت و سمت اعلام کننده.
 - ۶- نام و نام خانوادگی و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه و محل اقامت و شغل گواهان.
 - ۷- نام و نام خانوادگی و امضاء نماینده یا مأمور ثبت احوال و اثر مهر.
 - ۸- شماره و سری برگ مخصوص ثبت وفات.
 - ۹- محل توضیحات.
- ماده ۲۴ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- واقعه وفات باید طبق تصدیق پزشک و در صورت نبودن پزشک با حضور دو نفر گواه ثبت گردد.
- در مورد طفلی که مرده به دنیا آمده یا بلافاصله پس از تولد بمیرد در صورت وجود پزشک در محل، تصدیق پزشک ضروری است و در صورت نبودن پزشک گواهی دو نفر کافی است.
- پزشکی که وقوع وفات به او اطلاع داده می شود در هر مورد مکلف به معاینه جسد و صدور تصدیق یا اظهارنظر می باشد و در صورت امکان تشخیص علت وفات باید تصدیق شود و به هر حال یک نسخه از تصدیق یا اظهارنظر خود را باید به ثبت احوال محل در مهلت مقرر ارسال نمایند.
- ماده ۲۵ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- مهلت اعلام وفات ده روز از تاریخ وقوع یا وقوف بر آن است. روز وفات و تعطیل رسمی بعد از آخرین روز مهلت به حساب نمی آید و در صورتی که وفات در اثناء سفر رخ دهد مهلت اعلام آن از تاریخ رسیدن به مقصد احتساب خواهد شد.
- تبصره (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- ترتیب ثبت وقایع ولادت و وفاتی که پس از انقضای مهلت مقرر اعلام شود در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.
- ماده ۲۶ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- اعلام وفات و امضاء سند ثبت وفات به ترتیب به عهده یکی از اشخاص زیر است:
- ۱- نزدیکترین خویشاوند متوفی که در موقع وفات حاضر بوده است.
 - ۲- متصدی یا صاحب مکانی که وفات در آن رخ داده است یا نماینده او.
 - ۳- هر شخصی که در موقع وفات حاضر بوده است.
 - ۴- مأموران انتظامی یا کدخدا.
- تبصره - متصدیان گورستان یا دفن مکلف به اطلاع وفات به ثبت احوال هستند.
- ماده ۲۷ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- در صورتی که وفات یا ولادت طی نامه رسمی از طرف مأموران انتظامی یا قضائی و یا سایر مقامات اعلام شود شماره و تاریخ اعلامنامه در سند درج و به منزله امضاء سند خواهد بود.
- ماده ۲۸ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- در موارد زیر اعلام وفات به عهده مقامات زیر است:
- ۱- در صورتی که وفات در اثر بروز سوانح از قبیل زلزله، سیل، طوفان و آتش سوزی واقع شود مقامات انتظامی یا گروههای امدادی حاضر در محل مکلفند واقعه وفات را ضمن ارسال صورت حاوی

نام و نام خانوادگی و حتی المقدور شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه و سن متوفی اعلام نمایند.

۲- وفات نظامیانی که در زمان صلح در سربازخانه و یا ضمن مانورهای نظامی یا در زمان جنگ واقع می شود وسیله فرمانده قسمت با تعیین نام و نام خانوادگی و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه اعلام می گردد.

ماده ۲۹ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- در مواردی که مشخصات متوفی معلوم نشود یا به بعضی از اطلاعاتی که باید در سند قید شود دسترسی نباشد در سند ثبت وفات به جای مشخصات عبارت (نامعلوم) نوشته می شود تکمیل مشخصات نامعلوم با هیأت حل اختلاف خواهد بود.

ماده ۳۰- مدرک ثبت فوت فرضی غائب مفقودالاثر حکم قطعی دادگاه است مدیران دفاتر دادگاه هایی که حکم قطعی فوت فرضی غائب مفقودالاثر از آن دادگاه صادر شده مکلفند یک نسخه از رأی صادره را طی نامه رسمی به ثبت احوال محل ارسال دارند.

فصل پنجم - ازدواج و طلاق

ماده ۳۱- دارندگان دفاتر رسمی ازدواج و طلاق مکلفند وقایع ازدواج و طلاق و رجوع را که در دفاتر مربوط ثبت می کنند در شناسنامه زوجین نیز درج و امضاء و مهر نمایند و حداکثر هر پانزده روز یک بار وقایع ازدواج و طلاق و رجوعی را که در دفاتر به ثبت می رسد روی نمونه های مربوط تهیه و به ثبت احوال محل تحویل و رسید دریافت دارند.

ازدواج و طلاق و رجوع ایرانیان در خارج از کشور باید به وسیله کنسولگریهای مربوط در دفاتری که از طرف ثبت احوال تهیه می شود ثبت و حداکثر هر یک ماه یک بار وقایع ازدواج و طلاق و رجوعی را که در دفاتر به ثبت می رسد روی نمونه های مخصوص تهیه و از طریق وزارت امور خارجه به سازمان ثبت احوال کشور فرستاده شود.

ماده ۳۲- طلاق، رجوع و بذل مدت که در دفتر رسمی طلاق به ثبت نرسیده باشد با ارائه اقرارنامه رسمی در اسناد ثبت احوال طرفین ثبت خواهد شد. ازدواجهائی که در دفاتر رسمی ازدواج به ثبت نرسیده باشد در صورت وجود شرایط زیر در اسناد سجلی زن و شوهر ثبت خواهد شد:

۱- ارائه اقرارنامه رسمی مبنی بر وجود رابطه زوجیت بین متقاضیان ثبت واقعه ازدواج.

۲- در موقع تنظیم اقرارنامه سن زوج از بیست سال تمام و سن زوجه از هجده سال تمام کمتر نباشد.

۳- گواهی ادارات ثبت احوال محل صدور شناسنامه های زوجین به این که در تاریخ اعلام واقعه طرفین در قید ازدواج دیگری نمی باشند.

تبصره - نمایندگان ثبت احوال مکلفند پس از ثبت واقعه رونوشت اقرارنامه را به دادسرای محل ارسال نمایند.

ماده ۳۳ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- کلیه وقایع ازدواج و طلاق یا وفات زوج یا زوجه و رجوع و بذل مدت و فسخ نکاح باید در دفاتر ثبت کل وقایع ثبت شود ولی در شناسنامه به شرح زیر انعکاس خواهد یافت:

در المثنای شناسنامه مرد یا زن آخرین نکاح و طلاق یا بذل مدت و در صورت تعدد زوجات آن تعداد ازدواج که به قوت خود باقی است منعکس خواهد شد.

ازدواج و طلاق غیر مدخوله در المثنای شناسنامه درج نخواهد شد.

ماده ۳۴- افشای اطلاعات مذکور در دفاتر ثبت کل وقایع و اسناد سجلی جز برای صاحب سند و مقامات قضائی و دولتی ذی صلاح ممنوع است.

فصل ششم - صدور شناسنامه

ماده ۳۵ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- صدور شناسنامه و سایر خدمات سجلی در مقابل دریافت وجه انجام خواهد شد که نحوه اخذ وجوه و میزان و نوع این خدمات به موجب آیین نامه اجرائی این قانون خواهد بود.

ماده ۳۶ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- شناسنامه از روی دفاتر ثبت کل وقایع صادر و دارای مشخصات و اطلاعات زیر می باشد:

- ۱- آرم جمهوری اسلامی ایران.
 - ۲- محل مخصوص انگشت نگاری و شماره کلاسمان آن.
 - ۳- محل الصاق عکس.
 - ۴- شماره شناسنامه.
 - ۵- نام و نام خانوادگی و جنس دارنده آن.
 - ۶- تاریخ تولد به ترتیب روز و ماه و سال هجری شمسی و قمری.
 - تبصره - ذکر تاریخ هجری قمری از هنگام اجراء طرح تعویض شناسنامه برای نوزادان الزامی است.
 - ۷- محل تولد به ترتیب شهرستان، بخش، دهستان، ()
 - ۸- نام و شماره شناسنامه و محل صدور شناسنامه ابوین.
 - ۹- تاریخ تنظیم سند به ترتیب روز و ماه و سال هجری شمسی.
 - ۱۰- محل تنظیم سند به ترتیب حوزه، شهرستان، بخش، دهستان ()
 - ۱۱- نام و نام خانوادگی مأمور تنظیم کننده سند و امضاء مأمور صدور و مهر اداره.
 - ۱۲- شماره مسلسل و سری مخصوص شناسنامه.
 - ۱۳- محل مخصوص ثبت ازدواج، طلاق وفات همسر، ولادت فرزندان و وفات صاحب شناسنامه.
 - ۱۴- محل توضیحات.
 - ۱۵- محل مخصوص مهر انتخابات.
- تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- شناسنامه های نمونه جدید افرادی که به سن ۱۵ سال تمام می رسند باید ملصق به عکس همان سال و اثر انگشت و کلاسمان انگشت نگاری صاحب آن باشد.
- تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- شناسنامه اولیه باید در سی سالگی تمام با عکس همان سال صاحب آن تجدید شود.
- صاحب شناسنامه پس از رسیدن به سن سی سال مکلف است ظرف یکسال برای تجدید آن مراجعه نماید.

تبصره ۳ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- صدور شناسنامه مجدد و یا گواهی ولادت اتباع خارجه مطابق مقررات آیین نامه اجرائی این قانون خواهد بود.

تبصره ۴ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- به استثناء سازمان ثبت احوال کشور، دفاتر اسناد رسمی ازدواج و طلاق، نمایندگی های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور، اداره تشخیص هویت و پلیس بین الملل و اداره کل انتخابات هیچ یک از ارگانها و نهادها و مؤسسات دولتی و بخش خصوصی حق نقش مهر و درج هیچگونه مطلب و یا آثار دیگری بر روی شناسنامه را ندارند متخلف از این امر

تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

ماده ۳۷ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - سازمان ثبت احوال کشور مکلف است به مجرد وصول اعلام ترک تابعیت و یا اخراج از تابعیت اشخاص از طرف وزارت امور خارجه ترک تابعیت و یا اخراج تابعیت را در دفاتر و اسناد مربوط منعکس و شناسنامه را معدوم نماید.

فصل هفتم - صدور کارت شناسایی

ماده ۳۸ - در نقاطی که دولت مقتضی بداند و اعلام کند کسانی که سن آنان از ۱۵ سال به بالا است باید دارای کارت شناسایی بوده و همیشه آن را همراه داشته باشند. کارت شناسایی حاوی مشخصات و اثر انگشت و عکس و نشانی محل سکونت و گروههای اصلی خون خواهد بود.

ترتیب صدور و ترتیب درج مشخصات دارنده کارت شناسایی و چگونگی تحصیل اطلاعات مربوط به سکونت و سایر اطلاعات از قبیل گروه خون و اشخاصی که برای صغار و مجانین کارت شناسایی اخذ نمایند در آیین نامه اجرائی تعیین خواهد شد.

ماده ۳۹ - این ماده به موجب لایحه قانونی الغاء قوانین ... و ماده ۳۹ قانون ثبت احوال ۱۳۵۸/۱۱/۱۳ صریحاً لغو شده است.

فصل هشتم - نام خانوادگی

ماده ۴۰ - تغییر نام خانوادگی با تصویب سازمان ثبت احوال کشور خواهد بود.

تبصره - موارد تغییر نام خانوادگی مطابق آیین نامه اجرائی این قانون می باشد.

ماده ۴۱ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - حق تقدم نام خانوادگی با رعایت تاریخ تقدم صدور اسناد مختص اشخاصی است که به نام آنان در دفاتر مخصوص نام خانوادگی ادارات ثبت احوال به ثبت می رسد و دیگری حق اختیار آن را در آن اداره ندارد مگر با اجازه دارنده حق تقدم و این حق پس از وفات به ورثه قانونی انتقال می یابد.

هر یک از وراث می تواند شخصی که نام خانوادگی او را اختیار کرده مورد اعتراض قرار داده و تغییر نام خانوادگی او را از دادگاه بخواهد ولی وراث بالاتفاق می توانند به دیگری اجازه دهند که نام خانوادگی آنها را اختیار نماید.

تبصره - نام خانوادگی فرزند همان نام خانوادگی پدر خواهد بود اگرچه شناسنامه فرزند در قلمرو اداره ثبت احوال دیگری صادر گردد. فرزندان کبیر می توانند برای خود نام خانوادگی دیگری انتخاب نمایند.

ماده ۴۲ - زوجه می تواند با موافقت همسر خود تا زمانی که در قید زوجیت می باشد از نام خانوادگی همسر خود بدون رعایت حق تقدم استفاده کند و در صورت طلاق ادامه استفاده از نام خانوادگی موکول به اجازه همسر خواهد بود.

کل وقایع / فصل نهم - تعویض شناسنامه های موجود و نقل آن به دفاتر ثبت

ماده ۴۳ - سازمان ثبت احوال کشور مکلف است شناسنامه های موجود در دست مردم را به تدریج تعویض نماید و کلیه افراد نیز مکلفند در مهلت های معین که سازمان ثبت احوال کشور طی آگهی و وسائل ارتباط جمعی و به ترتیب گروه سنی تعیین خواهد نمود به مأموران ثبت احوال محل اقامت خود برای اعلام هویت و وقایع حیاتی خود و ارائه مدارک و دریافت شناسنامه نمونه جدید مراجعه نمایند مرگهای ثبت نشده زوج و زوجه و فرزندان نیز ضمن این مراجعه باید اعلام شود.

تبصره (الحاقی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸) - چنانچه در طول اجراء طرح، اشخاصی اعلام فقدان و یا درخواست

تعویض شناسنامه نمایند که مشمول دوره تجدید آن گروه نباشد برای آنان طبق مقررات گواهی موقت صادر خواهد شد.

ماده ۴۴- اشخاصی که در مهلت های معین در آگهی منتشره مأموران ثبت احوال را از داشتن شناسنامه مکرر یا استفاده از شناسنامه غیر یا دریافت شناسنامه موهوم یا استفاده از شناسنامه ایرانی با داشتن تابعیت خارجی مطلع نمایند از تعقیب و مجازات معاف خواهند بود و الا پس از انقضای مهلت های معینه جرائم مزبور مستمر شناخته شده و مشمول مجازات مصرح در مواد (۴۸ و ۴۹) این قانون خواهند بود.

هویت دارندگان شناسنامه مکرر به انتخاب صاحبان و یا نمایندگان قانونی آنان تثبیت و هویت اشخاصی که از شناسنامه غیر استفاده نموده اند و همچنین مدارک ازدواج و طلاق و شناسنامه فرزندان مطابق شناسنامه قانونی که صادر می شود خواهد بود.

تبصره - تعویض شناسنامه همسر و فرزندان، ضمن گروه سنی همسری که در مهلت مقرر مراجعه می کند به عمل خواهد آمد و همچنین در موقع ثبت ولادت طفل شناسنامه پدر و مادر و افراد خانوار تعویض خواهد شد اگرچه مهلت مراجعه معین و آگهی نشده باشد.

ماده ۴۵ و تبصره آن (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- هرگاه «هویت و تابعیت» افراد مورد تردید واقع گردد و مدارک لازم جهت اثبات آن ارائه نشود مراتب برای اثبات «هویت» به مراجع انتظامی و برای اثبات «تابعیت» به شورای تأمین شهرستان ارجاع و در صورت تأیید طبق مقررات اقدام خواهد شد. تبصره - در جلسات شورای تأمین شهرستان که به منظور فوق تشکیل می گردد رئیس اداره ثبت احوال محل نیز با داشتن حق رأی شرکت خواهد داشت.

ماده ۴۶ و تبصره آن (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- سازمان ثبت احوال کشور، پایان مهلت تعویض شناسنامه هر دوره را از طریق وسائل ارتباط جمعی آگهی خواهد کرد و پس از پایان مهلت اعلام شده شناسنامه و گواهیهای صادره قبلی از درجه اعتبار ساقط خواهد شد و منحصرأ شناسنامه های جدید جمهوری اسلامی ایران سند رسمی هویت و تابعیت افراد خواهد بود. تبصره - افرادی که در مهلت های مقرر مراجعه نکنند پس از تشخیص تخلف مراتب به دادگاه اعلام و طبق مقررات با آنان رفتار خواهد شد.

فصل دهم - تهیه مقدمات اجراء قانون

ماده ۴۷- وزارت کشور مکلف است در مدت یکسال از تاریخ تصویب این قانون مقدمات اجراء آن را از حیث تهیه وسائل کار و تجهیزات و تأمین کارکنان لازم و آموزش آنان فراهم نماید. دولت اعتبار لازم برای اجراء این قانون را تأمین خواهد نمود.

فصل یازدهم - مقررات کیفری

ماده ۴۸- اشخاصی که از وظائف مذکور در مواد ۱۶ و ۱۹ و ۲۴ و ۲۶ و ۳۵ و تبصره ماده ۲۶ و تبصره یک ماده ۳۶ و مواد ۳۸ و ۴۳ خودداری کنند یا با در دست داشتن شناسنامه اقدام به اخذ المثنی نمایند، مورد تعقیب قرار گرفته و علاوه بر الزام به انجام تکالیف مقرر به پرداخت دویست و یک تا پنج هزار ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.

ولی هرگاه مأموران و مسئولینی که به موجب این قانون وظائفی بر عهده دارند در اجراء آن تأخیر یا تعلل نمایند در دادگاه های اداری یا انتظامی طبق ضوابط مربوط تحت تعقیب قرار خواهند گرفت. ماده ۴۹- این ماده باتوجه به ماده ۲ قانون تخلفات، جرائم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی و

شناسنامه مصوب ۱۳۷۰/۵/۱۰ نسخ شده است.

ماده ۵۰- این ماده باتوجه به ماده ۱۱ قانون تخلقات، جرائم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰/۵/۱۰ نسخ شده است.

ماده ۵۱ (اصلاحی ۱۳۶۳/۱۰/۱۸)- هرکس عالماً عامداً پدر و یا مادر طفل را به غیر از پدر یا مادر واقعی در اسناد و دفاتر ثبت احوال اظهار و شناسنامه دریافت کند به حبس جنحه ای از ۶ ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

تبصره - در مواردی که پدر یا مادر طفل معلوم نباشد و همچنین موارد مذکور در قانون حمایت کودکان بدون سرپرست از شمول این ماده مستثنی می باشد.

ماده ۵۲ - مأمورانی که عالماً عامداً در جرائم مذکور در مواد ۴۹ و ۵۰ و ۵۱ این قانون به هر نحوی از انحاء کمک نمایند یا گواهیهای خلاف را ملاک اجراء وظائف قانونی خود قرار دهند به مجازات مرتکب اصلی محکوم خواهند شد.

ماده ۵۳ - آیین نامه های اجرائی این قانون و نمونه های اوراق و اسناد مربوط وسیله وزارت کشور و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵۴ - از تاریخ اجراء این قانون و پایان مهلت های معین قوانین ثبت احوال مصوب ۲۰ مرداد ۱۳۰۷ و ۱۱ آذر ۱۳۱۰ و اول بهمن ۱۳۱۲ و دوم اردیبهشت ۱۳۱۹ لغو و هرقانونی که در مقام اجراء معارض این قانون باشد بلاثر است.

ماده ۵۵ - وزارت کشور، وزارت امور خارجه و وزارت دادگستری مأمور اجراء این قانون هستند.